

De ureturnerbare: Hvorfor drar de ikke hjem?

Hvorfor velger noen et liv i passivitet på asylmottak med mindre enn 60 kroner dagen å leve for? Hvorfor returnerer de ikke frivillig til sitt hjemland?

Det er et viktig spørsmål. Men det finnes ikke et enkelt svar som passer for alle. Hver asylsøker har sin historie og sine personlige grunner.

Vi håper denne brosjyren vil

- Hjelpere flere til å forstå hvorfor noen ikke reiser hjem.
- Avlive noen myter om motivene for å bli i Norge.
- Bidra til økt kunnskapsnivå
- Berike den politiske debatten.

Derfor blir jeg i Norge:

- Jeg vet at det ikke er trygt å returnere, selv om UDI sier noe annet
- Jeg har forsøkt, men hjemlandet aksepterer ikke retur
- Min kone og mine to barn bor i Norge
- Jeg er statsløs og ikke anerkjent som borger i noe land
- Jeg tilhører en forfulgt og forhatt minoritet i mitt hjemland, og er like lite velkommen der som her i Norge
- I Norge ble jeg kristen, og ved retur vil jeg bli forfulgt
- Det norske samfunnets aksept av homofile hjalp meg å komme ut av skapet – her blir jeg ikke straffet for det
- Jeg har ingenting å reise til, familie og venner bor i Norge
- Datteren min på 5 år er født i Norge og får gå i barnehage her. Jeg vil det beste for henne
- Det er håpløst og deprimerende å være på vent i Norge. Men her føler jeg meg trygg, tross alt.
- Jeg kan ikke snakke om det. Traumene er for store.

RETSSIKKERHETEN

Advokatforeningen valgte i perioden 2006-2013 ut 71 avslag fra UDI/UNE til rettslig prøving og fikk medhold i over halvparten av dem. Kritikken av asylsøkeres rettssikkerhet var flengende men førte verken til oppvask eller praksisendring. Det gis fortsatt ikke fri rettshjelp i slike saker. For asylsøkeren betyr slike ulovlige avslag forfølgelse, tortur og død. Mens dem som fatter slike ulovlige avslag ikke en gang får en advarsel.

HVORFOR BLIR IKKE ALLE MED AVSLAG TVANGSRETURNERT?

Hva skjer hvis det kommer et menneske uten gyldige reisedokumenter til Gardermoen og vil inn i Norge? Han kommer ikke gjennom passkontrollen. For flyktingen Meran Karimi Nasseri fra Iran førte det til at han bodde på flyplassen Charles de Gaulle i Paris fra 1998 til 2006. For å unngå slike hendelser er flyselskapene i dag forpliktet til å ta slike mennesker med i retur. Derfor er «gyldige reisedokumenter» viktige. Dersom norske myndigheter forsøker å tvangsreturnere personer uten gyldige reisedokumenter, er sannsynligheten stor for at de følger med samme flyet tilbake til Gardermoen igjen, sammen med politieskorten.

DET PERSONLIGE VALGET

Selv om en asylsøker har fått endelig avslag har han fortsatt ulike handlingsalternativer:

- Skal jeg forsøke å få til frivillig retur og dermed få litt støtte til det
- Skal jeg forsøke å bli i Norge lengst mulig og risikere tvangsretur uten slik støtte
- Skal jeg gå under jorden i Norge og leve på svartemarkedet
- Skal jeg prøve å reise videre, kanskje Tyskland eller Canada
- Har jeg mulighet for å bringe saken inn for domstolene

Når en person med endelig avslag velger å bli i Norge utfordrer det samfunnets ønske om kontroll. Ved bedre å forstå asylsøkeren kan vi også finne bedre løsninger på utfordringen.

En uhyrlig strategi

Dersom noen har avslag på asylsøknaden og tvangsretur ikke er mulig, hva er da den norske politikken?

Vi tok arbeidet fra dem og satte dem på asylmottak omkring 2011. Dagpengene er redusert flere ganger. De får nå 60 kroner dagen til livsopphold. Det er ikke engang nok til å holde sulten fra livet. Tiltakene har likevel ikke gitt den ønskede effekt på returtallene for denne gruppen.

Mange kommer fra land som Eritrea, Irak og Iran:

«Eritrea ble uavhengig fra Etiopia i 1993, og siden har landet vært en autoritær ettpartistat, der omfattende menneskerettighetsbrudd blir begått.»

«Iraks eneveldige leder Saddam Hussein ble styrtet i 2003, etter en USA-ledet invasjon i landet. Det har skapt ulike militante grupperinger som ofte går langs etniske og religiøse skillelinjer, og gjør at Irak i flere år har vært preget av krig og terror.»

«Iran er et islamsk prestestyre uten demokratiske valg.»

BRUTALITET OG NAIVITET

Skal Norge basere sin politikk på å overgå verdens verste regimer i brutalitet, slik at de returnerer «frivillig»? Det er en uhyrlig strategi. De kommer fra hjemland kjent for sine grove menneskerettighetsbrudd. Den manglende returviljen har lite med velstanden i Norge å gjøre. De ureturnerbare har ikke hatt del i den velstanden på veldig mange år nå.

Det er naivt å tro på strategien med å stramme skruen enda hardere! Kanskje vi knuser dem på den måten, men vi oppnår ikke frivillige returer. Vinn-vinn-løsningen heter amnesti!

Svar gitt ved eksempler

KLIPP FRA «SVARTEBOK OVER NORSK ASYLPOLITIKK»

«En etiopisk papirløs jeg husker spesielt godt, er en mann med skarpe arr etter piskeslag oppover ryggen. Han fikk avslag på asylsøknaden fordi etiopisk politi hadde avhørt og torturert ham primært fordi de var ute etter broren hans. Nå er broren drept, så da skal det visstnok være trygt for ham å vende tilbake.»

KLIPP FRA AVISEN DAGEN PÅ LEDERPLASS:

SLÅTT: «Jeg måtte stå oppreist 24/7. Jeg ble slått hver gang jeg ble sliten og satt ned», forteller mannen som ble returnert fra Norge. Han opplyser at bildet ble tatt da han kom seg i sikkerhet.

Så er det enda bedre dokumentert, det vi har hevdet lenge: Det er farlig for kristne konvertitter å bli returnert til Iran. I rapporten «Tro, håp og forfølgelse» viser NOAS, Norsk organisasjon for asylsøkere, at konvertitter risikerer fengsel og tortur. En naken rygg full av blåmerker er ett av flere talende bevis på hva tvangsreturnerte konvertitter risikerer.

Mannen med blåmerkene ble pågrepet idet han landet på flyplassen i Iran. Han ble forhørt, pisket og tvunget til å oppgi hvem han hadde kontakt med i Norge, før han ble løslatt mot kausjon.